

РЕЦЕНЗИЯ
от доц. д-р Йордан Ефтимов,
Нов български университет,
департамент Нова българистика

за дисертационния труд
на Ирина Николаева Тодорова
на тема: „Телевизионна журналистика и литература. Телевизионната журналистика – транслятор за представяне, разпространение и популяризиране на литература и култура“ („Изследване на екранните единици в предаването „Библиотеката“ по БНТ 1 в периода: 19.09.2015 г. до 15.09.2019 г.)

за получаване на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации – Телевизионна журналистика) към катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“
Научен ръководител: доц. д-р Поля Иванова

I. Техническа характеристика. Информационно осигуряване. Библиография

Дисертационният труд на Ирина Николаева Тодорова е с обем от 563 страници (296 страници основен текст). Състои се от увод, три глави, заключение, научни приноси на дисертационния труд, библиография със 166 заглавия на български, руски и английски език и приложения.

Използвани са както класически вече текстове, така и на по-нови изследвания. Познава се отлично българската литература в различните аспекти на темата за взаимоотношенията литература-медии.

Докторантката е извършила прецизен мониторинг не само на телевизионното предаване „Библиотеката“, но и на свързания тематично с него модул от сутрешния блок на БНТ, както и на предаванията и рубриците за книги в съвременните български медии от изследвания период.

Докторантката е осъществила 5 публикации по темата на дисертационния труд, които са в съответствие с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент

Охридски“ и с минималните национални изисквания по чл. 63, ал. 1, т. 4 и чл. 69, ал. 3.

II. Аналитична характеристика на съдържанието на дисертационния труд

Дисертацията на Ирина Тодорова се занимава с щекотлив и непроучен феномен – взаимоотношенията между телевизията и литература въз основа на конкретно българско телевизионно предаване за един пределно дълъг с оглед медията период – 5 години (от септември 2015 г. до септември 2019 г.).

Още в самото начало на увода е развит големият проблем за като че ли пълната противоположност на литературата и журналистиката. Цитиран е Балзак, който в средата на XIX век пише: „Журналистиката убива литературата“. И наистина, това е добре известно и на книгоиздателите, и на авторите на литературни произведения – те не могат без упование в рекламата, която медиите ще им гарантират, но и без перманентното „опарване“ от несбъднатите надежди, тъй като медиите винаги опростяват и изкривяват посланието, а ефективността на рекламата зависи от степента на пазарна опаковка на изданията. Но ако Балзак преди 150 години е мислел, че журналистиката е поле, в което даровити личности пропиляват „най-плодовитите литературни надежди“, през XX и XXI, знаем, много от писателите са и действащи журналисти, използващи като живителен извор за романите и разказите си вече не единствено литературната традиция, а и всекидневния информационен поток. В прочут днес спор отпреди половин век с певица на чистите селски нрави Карло Касола Итало Калвино обяснява, че не може без непрекъснатото подхранване на писателския си глад от бързия и мощен поток на „градските“ и „международни“ медии. Но как конкретно се отнасят медиите, българските медии и съвременните български медии към литературата – ето това е истински важният въпрос, който Ирина Тодорова си е задала.

Методът, който докторантката настоява, че използва при изследването на „екранните единици“, е разработен и утвърден от доц. Поля Иванова в книгата „Телевизионни жанрове. Теория, методи, модели“ от 2008 г. И действително – дисертацията развива едно много внимателно емпирично наблюдение, върху което опитва да насложи значими актуални теоретични проблеми, сред които дори такива като проблема за начина, по който БНТ реагира на променената роля на аудиторията в най-последните телевизионни формати, в които тя от пасивен наблюдател се превръща в активен участник (стр. 64), отношението между локална и глобална култура (стр. 67), допустимостта на разговорен език (стр. 69). Търсени са конкретни качествени показатели при изследване на телевизионно съдържание и възможностите на телевизионната журналистика да служи за представяне, разпространение и популяризиране на литература и култура. Предаването „Библиотеката“ е анализирано според рубриките му, визуалните иновации, опирането на вече утвърдени похвати в предавания на

БНТ за култура. Показани са ключовите разлики между „Библиотеката“ и сродното предаване „Денят започва с култура“/ „Култура.БГ“.

Приносите на дисертацията са от различно естество. Ценен принос представляват добре подредените и плътни анкети с потребители на медийно съдържание, представени и анализирани III глава и приложенията, които предлагат значителен обем разностранна информация. Данните на тази част от дисертацията могат да послужат на други изследователи. Приноси са и предложенията, които докторантката прави – и дано достигнат до продуцентите не само на „Библиотеката“, но и на други подобни предавания..

III. Оценка на автореферата

Съдържанието на автореферата предава коректно съдържанието на дисертационния труд.

IV. Заключение

Като имам предвид важността и актуалността на разгледаната проблематика на дисертацията на Ирина Годорова, достатъчно задълбоченото проучване на научни източници по темата, както и детайлно проучения емпиричен материал, предлагам на членовете на уважаемата комисия да ѝ присъдят достойно заслужената образователната и научна степен „доктор“.

София, 11.04.2021 г.

доц. д-р Йордан Ефтимов